

- С новите законови промени се въвежда горна граница за Годишен процент на разходите (ГПР) – засега е малко над 50%. Това нововъведение касае основно т.нар. „бързи кредити“. При банковите кредити ГПР и сега е значително по-нисък.
- Трябва да знаете, че ако сте взели потребителски кредит, имате право да се откажете от него в 14 срок от подписването на договора!

6. Гарант (поръчител) по кредит? Повишено внимание!

Ако Ви помолят да станете гарант (поръчител) по кредит, внимателно преценете ситуацията. Трябва да знаете, че по този начин поемате ангажимент за изплащане на кредит, взет от друг човек, ако той преустанови обслужването му. А това може да има много сериозни последици за вас!

7. Овърдрафт по вашата дебитна карта – лесен достъп до малък кредит на разумна цена

- Ако имате дебитна карта, по която се превежда вашата заплата, пенсия, социални помощи или други редовни плащания, то можете да договорите с банката (издател на дебитната карта) да ползвате овърдрафт – вид свръх краткосрочен кредит. Чрез него банката дава възможност за ползване на средства, превишаващи наличните пари по разплащателната сметка.

Например, ако имате 400 лв. по сметката си и сте договорили овърдрафт от 400 лв., то Вие можете да „изхарчите“ 800 лв. – 400 лв. ваши и 400 лв. заети средства. Ползваният кредит автоматично се погасява с постъпване на плащане по картата – например, при превод на пенсията по сметката.

- Както е при всеки кредит и при овърдрафта има лихва, която се начислява върху заетите пари. Обикновено е в размер на 11-16% на годишна база.

Брошурата се разпространява от Фондация Лале
www.tulipfoundation.net
 Тел: 02 / 944 27 55

7 Съвета за финансово здраве във възрастта 55+

Информацията в тази брошура е изработена
 и предоставена безвъзмездно
 от екипа на Фондация
 Инициатива за финансова грамотност.
www.financialliteracy.eu

1. Семейният бюджет: с поглед към пенсионирането

Вероятно с годините и опита сте усвоили „тънкостите“ на изготвяне и следване на семеен бюджет. Ако сте на прага на пенсиониране, е важно да си дадете сметка дали финансовата ви ситуация ще се промени, след като престанете да работите. Вероятно ДА! Вместо да гадаете, можете сами да направите изчисления за приблизителния размер на бъдещата ви пенсия и съответно да се подготвите за „новата“ финансова ситуация.

За целта можете да се възползвате от предлаганата от Националния осигурителен институт (НОИ) електронна услуга „Изчисляване на прогнозна пенсия“ (<http://www.noi.bg/eservicesbg/reports/reportsegn>). Ако имате въпроси, можете да се обърнете за съдействие към Контактния център на НОИ на тел. 02 / 926 10 10

2. Важно е: Фонд „Бели пари за черни дни“!

Всеки знае колко е важно да има заделени пари, на които да разчита в спешни случаи – здравословен проблем, висока битова сметка и други. Предизвикателство е да се създаде и поддържа такъв фонд, особено като се има предвид колко трудно е да се „свързват двата края“ в наши дни.

Въпреки всичко се опитайте да заделяте „настрана“ малка сума всеки месец, дори да е по 5 лв. Не се изкушавайте да ползвате събраните пари за дребни текущи нужди – те имат друго предназначение!

3. Спестяванията – дръжте ги на сигурно място!

Сигурното място със сигурност не е в къщи – колкото и добре да са „скрити“ спестяванията ви!

По-разумният подход е да прецените каква сума ще ви трябва в близко време и да дръжите в наличност само нея. Останалите средства – независимо от размера им – можете да вложите в банка – например, в спестовна сметка или депозит.

- Защо? Вашите пари са защитени.

Средствата по всички открити сметки от Вас в една банка независимо от техния брой и валутата са гарантирани в размер до 196 000 лв. от Фонда за гарантиране на влоговете в банките.

- Върху вашите пари ще се начислява лихва (в зависимост от избрания от вас банков продукт). По този начин ще „защитите“ до известна степен парите си от влиянието на инфлацията.

Инфлацията „изяжда“ покупателната способност на парите ви. С други думи, с 200 лв. преди 5 години е можело да си купите повече стоки, отколкото сега. Лихвата, която се начислява върху спестяванията ви, ще компенсира до известна степен влиянието на инфлацията и ще запази „стойността“ на парите ви.

4. Любовта към деца и внуци не е на „всяка цена“! Внимателно преценявайте финансовите „измерения“ на помощта си към тях!

Всички обичаме своите семейства, деца и внуци. Желанието да им помогнем в труден момент, тогава, когато ни помолят, е най-естественото човешко чувство. И все пак – замислете се дали исканата финансова помощ няма да Ви доведе до сериозни материални затруднения! Колкото и да ограничавате разходите си в името на децата, има граница, която не бива да се преминава.

- Обсъдете заедно възникналата ситуация и преценете дали трябва и дали имате възможност да помогнете.
- Не е нужно да се подлагате на сериозни материални лишения, за да може внучката Ви да ползва нов модел телефон, изплащан от Вас...
- И не използвайте на „всяка цена“ всичките си спестявания – те вероятно ще ви бъдат необходими в бъдеще.

5. Кредитите – какво да правим, ако все пак се налага да изтеглим кредит?

- Проучете повече оферти за кредити, като ги сравнявате не само по лихвата, но и по друг, по-обективен показател – **Годишен процент на разходите (ГПР)**. В изчислението му се включва не само лихвата, но и други разходи по кредитите – такси, комисионни, застраховки (ако има такива). Затова **ГПР** ще ви даде най-ясна представа колко „ще Ви струва“ кредитът!

*Например, разглеждате оферта за кредит от 1000 лв., лихвата по него е 10%, а ГПР е 20%. „Цената“ на кредита, която ще платите в този случай, не е 1100 лв, а 1200 лв. Все пак, проверете дали няма други разходи по кредита, които не са отразени в показателя **ГПР**.*